

TABLEAU II

Comparaison entre *fimbriatus* ♀ et *termitarius* ♀

	fimbriatus	termitarius
Tête	Les côtés sont légèrement concaves; la largeur maximale est située a p r è s le milieu.	Les côtés sont fortement arqués; la largeur maximale est située a u milieu.
Thorax	L' épinothum est plus large que le pronotum.	Le pronotum est un peu plus large que l' épinothum.
Pétiole (figure 9)	Le bord antérieur est nettement concave; l'espace entre le pétiole et le gastre est petit.	Le bord antérieur est à échancrure triangulaire; l'espace entre le pétiole et le gastre est relativement grand.
Hypopygium (figures 4, 5, 7 et 8)	Les bords sont relevés latéralement et partiellement fusionnés avec la face dorsale. Les ailes forment de chaque côté une fossette piriforme et peu profonde. Longueur de l'hypopygium 5 mm.	Les bords sont relevés latéralement et partiellement recourbés vers la face dorsale. Les ailes forment de chaque côté une gouttière, presque fermée. Longueur de l'hypopygium 2,7 mm.
Taille	42,5 mm.	46 mm.

Samenvatting

De Afrikaanse trekmiere zijn bekend om hun uitermate groot polymorfisme. Dit geldt niet alleen voor de werksters, maar vaak ook voor de koninginnen. Bij het subgenus *Anomma* zijn de wijfjes van *wilverthi* en de groep *nigricans*, in vele gevallen moeilijk met zekerheid van elkaar te onderscheiden.

Bij het subgenus *Rhogmus* zijn de arbeidsters eveneens zeer polymorf en komen de morf van de vijf soorten, waarvan men thans de werksterkaste kent, in vele opzichten met elkaar overeen. Gezien het resultaat van ons analytisch onderzoek bij de koninginnen van *fimbriatus* Shuckard (vergelijk figuur 1-5) en van *termitarius* Wasmann (vergelijk figuur 6-8) geldt dit misschien niet voor de wijfjes. Wij zeggen uitdrukkelijk misschien, want de holotype van *Wasmann* is het enige bekende exemplaar van deze soort. Van *fimbriatus* is, behalve de hier beschreven koningin, in de literatuur alleen het wijfje van Salisbury bekend.

Als voornaamste verschilpunten tussen de twee onderzochte koninginnen kunnen wij aanstippen:

1. De zijranden van de kop lopen bij *termitarius* gebogen (grootste kopbreedte in het midden), bij *fimbriatus* meer concaaf (grootste kopbreedte achter het midden). Bovendien is de kop bij *fimbriatus* in verhouding smaller en platter dan bij *termitarius*.
2. De kaken van *fimbriatus* zijn kleiner dan die van *termitarius*. Dit komt duidelijk tot uiting in de verhouding koplengte/kaaklengte, temeer daar beide koninginnen ongeveer een even lange kop bezitten. De waarde van deze verhouding is bij *fimbriatus* 1,94 en bij *termitarius* 1,64.
3. De voorrand van de petiolus (vergelijk figuur 9) is bij *fimbriatus* concaaf, bij *termitarius* sterk driehoekvormig ingesneden.
4. Het hypopygium bestaat bij *fimbriatus* uit twee vleugels. De zijranden hiervan zijn naar boven omgebogen en met de dorsale zijde van het hypopygium vergroeid. Zo ontstaat